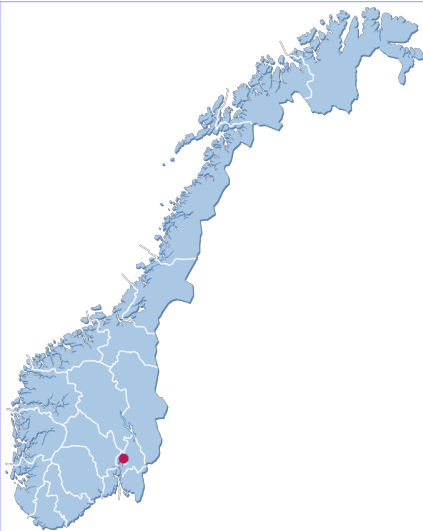
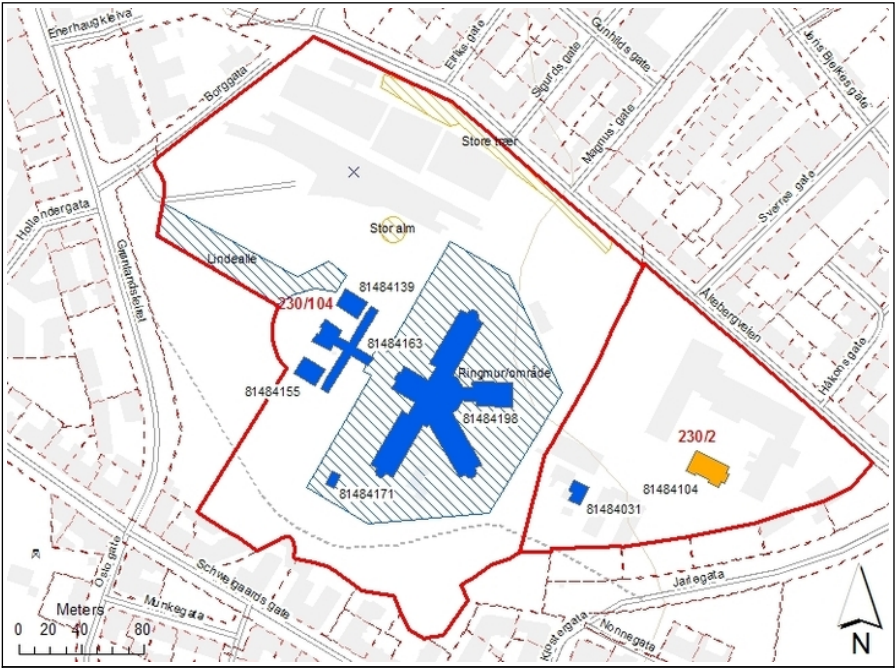




Bygnings- og eiendomsdata

Fylke: Oslo
Kommune: 301/Oslo kommune
Opprinnelig funksjon: Fengsel.
Nåværende funksjon: Fengsel.
Foreslått vernekategori: Verneklasse 1, fredning
Totalt antall bygg: 16



Situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
8383	Avd. A/Botsfengselet (blokk A,B,C,D,E,M)	1844 - 1851	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør/Utomhus	081484198	230/104
8388	Barnehage, stall bak direktørboligen (BYGG H)		Verneklasse 1, fredning	Eksteriør	81484163	230/104
8384	Barnehage/Direktørbolig (BYGG G)	1844 - 1851	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	081484155	230/104
8400	Fengselsykehuset/Avd. C	1938	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	81484104	230/2
8389	Kompetansesenter/Prestebolig (BYGG J)	1844 - 1851	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	081484139	230/104
8385	Potetkjeller	1877 - 1877	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør	81484171	230/104
8397	Smie (bygg H)		Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	081484031	230/2
8382	Stallen bak presteboligen (bygg I)		Verneklasse 1, fredning	Eksteriør	81484163	230/2
8390	Tårnbygget (bygg F)	1844 - 1851	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	81484163	230/104

Vern kompleks

Formål:	Formålet med fredning og vern er å bevare Oslo fengsel som landets eneste botsfengsel og derigjennom en representant for viktig institusjonsdannelse og nytenkning innen sektoren. Formålet med fredning og vern er å bevare det komplette botsfengselet med de opprinnelige bygningene, utomhuselementene og utearealene. Det er også et formål å bevare fengslets monumentale uttrykk og eksponering mot omgivelsene. Formålet med fredning og vern er videre er å videreføre eksisterende vern. Formålet med vernet er å bevare de av bygningene oppført for Christiania Actiebryggeri som også forteller interessant fengselshistorie om arbeidsdrift og helse.
Begrunnelse:	I 1841 la straffanstaltkommisjonen frem sin innstilling om at straffegjennomføringen på festningene og slaveriene skulle nedlegges. I stedet skulle det bygges cellefengsler basert på prinsipper om individets rehabilitering gjennom bot og isolasjon, bygningsmessig konkretisert i Philadelphia-modellen. Botsfengselet i Christiania, som var Norges første sivile fengselsbygg oppført etter denne modellen, tok i mot de første innsatte i mai 1851. Det var planlagt i alt sju slike botsfengsler i Norge, men det ble med dette ene. Oslo fengsel, avd A ("Botsfengselet"), er et unikt anlegg i norsk sammenheng og viktig i fortellingen om institusjonsutviklingen. Anlegget har høy arkitektonisk kvalitet. Opplevelsesverdien og lesbarheten er spesielt god og gir et godt inntrykk av et komplett anlegg. Oslo fengsel, avd. A er fra før administrativt fredet. Ut fra en idé om å hindre smitte mellom de innsatte og samfunnet av både sykdom og moral var Botsfengselet plassert avsidesliggende. Botsfengselets massive inntrykk, nærmest som en middelalderborg, skulle gi et skremmende inntrykk til omgivelsene for å virke avskrekkende. Gjennom bevaring av utearealer ivares dette preget. Botsparken sør og vest for fengselsmurene er av Byantikvaren pekt på som bevaringsverdig område.
Omfang:	Da Christiania Actiebryggeri ble overtatt til fengselsformål ble bryggeriets direktørbolig omgjort til fengselssykehus og stallen til snekkerverksted. Smia ble sammen med snekkerverkstedet en del av fengslets arbeidsdrift. Fredningen omfatter eksteriør og originale interiørelementer i alle bygningene oppført til Christiania Botsfengsel, nå Oslo fengsel avdeling A: Fengselsbygningen, boligene for direktør og prest med tilhørende staller, tårnbygningen, tunnelen mot hovedinngangen og potetkjelleren. Fredningen omfatter utomhuselementene ringmuren og portstolpene i alleen fra Grønlandsleiret. Fredningen omfatter utomhusarealene innenfor ringmuren rundt avdeling A, alléen fra Grønlandsleiret og en hensynssone utenfor fengselsmuren. Fredning omfatter eksteriøret og originale interiørelementer i avdeling B: 8397 Smia. Vkl 2 omfatter eksteriør 8400 Fengselssykehuset.

Beskrivelse kulturmiljø

Oslo fengsel ligger på Grønland i Oslo. Fengselet består av tre avdelinger med tilsammen 17 bygninger. De tre avdelingene er avd. A, opprinnelig Botsfengselet, avd. B, Bayern, opprinnelig Christiania Actiebryggeri og avd. C, Stifinnern, opprinnelig bryggeriets direktørbolig, senere fengselssykehus.

I 1841 vedtok Stortinget, etter forslag fra Straffelovskommisjonen av 1837, å bevilge midler til oppføring av et botsfengsel i Christiania. Arbeidet startet i 1844, og fengselet ble tatt i bruk i 1851. Ved åpningen hadde anstalten en kapasitet på 240 fanger. Man fulgte da det såkalte Philadelphiasystemet hvor de innsatte ble forvart isolert i enkeltceller. Fengselet ble oppført med en stor hovedbygning med fire fløyer i vifteform, samt tårnbygningen i forkant. Ved inngangen ligger også direktør- og prestebolig på hver side med staller i bakkant. Alle bygningene er i teglstein.

Bygningen ble tegnet av arkitekt Heinrich Ernst Schirmer, og bestod av et hovedbygg med tre fløyer. I 1886 fikk fengselskirken en egen fløy tegnet av Jacob Wilhelm Nordan.

På slutten av 1930-tallet ble en tilgrensende eiendom kjøpt av Christiania Actiebryggeri og tatt i bruk som Oslo krets fengsel. Krets fengselet fikk to store cellebygninger i fem etasjer, én i den opprinnelige bryggerihallen og ett i nybygg, i tillegg til verksteder og administrasjon.

I 1975 ble Botsfengselet en avdeling under Oslo Krets fengsel.

Ved utgangen av 1880, St.meld 10 1884-1890 s. 19: Av fengselets jordvei utenfor ringmuren er en liten del overlatt betjentene, to (deler) til hage for direktøren og presten. det dyrkes korn, poteter og gress.

På eiendommen befinner det seg naturtyper, eldre trær, som av Oslo kommunes friluftsetat er beskrevet som verdifulle. Eier oppfordres til å søke rådgivning hos Friluftsetaten om det skal iverksettes tiltak som kan påvirke naturtypen. De aktuelle trærne står nord for politihuset mot Åkebergveien, sør for politihuset mot Oslo fengsel, avd. A og sør for ringmuren rundt Oslo fengsel, avd A mot Klostergat. Dokumenter om saken er lagret i Doculive 1998 02 508-23.

Eiendomshistorikk

Stortinget bevilget midler til oppføring av Botsfengselet og byggearbeidene startet i 1944. Staten oppførte Botsfengselet på Akers grunn, utenfor den daværende byen.

I 1933 besluttet Stortinget å kjøpe Aktiebryggeriets eiendom som grenset til Botsfengselet for å bygge et nytt fengsel. Blokk A ble åpnet i 1934 og resten av avdeling B (opprinnelig Oslo fengsel) ble tatt i bruk etterhvert som de stod ferdig frem til 1941. Da stod også sykehuset ferdig.

I 1970 ble Botsfengselet nedlagt som landsfengsel og de innsatte overført til Ullersmo. Etter en fullstendig ombygging gjenåpnet det som Oslo krets fengsel avd. A.

I 1908 fikk hele fengselet og funksjonærboligene elektrisk lys.

I 1912 ble det lagt ny hovedvannledning fra Grønlandsleiret til fengselet.

I 1922 oppførte fengselet boliger på egen grunn mot Åkerbergv og tre funksjonærboliger i Jordalgaten nr. 4.

Verneverdige bygg

Byggnr: 8383
GAB nr: 081484198
Navn: Avd. A/Botsfengselet
(blokk A,B,C,D,E,M)
Oppført: 1844 - 1851



Byggnr: 8389
GAB nr: 081484139
Navn: Kompetansesenter/Prestebolig
olig (BYGG J)
Oppført: 1844 - 1851



Byggnr: 8397
GAB nr: 081484031
Navn: Smie (bygg H)
Oppført:



Byggnr: 8382
GAB nr: 81484163
Navn: Stallen bak
presteboligen (bygg I)
Oppført:



Byggnr: 8385
GAB nr: 81484171
Navn: Potetkjeller
Oppført: 1877 - 1877



Byggnr: 8384
GAB nr: 081484155
Navn: Barnehage/Direktørbolig
(BYGG G)
Oppført: 1844 - 1851



Byggnr: 8390
GAB nr: 81484163
Navn: Tårnbygget (bygg F)
Oppført: 1844 - 1851



Byggnr: 8400
GAB nr: 81484104
Navn: Fengselsykehuset/Avd. C
Oppført: 1938



Byggnr: 8388
GAB nr: 81484163
Navn: Barnehage, stall bak
direktørboligen (BYGG H)
Oppført:



Utomhusanlegg

Elementnr: 1

Elementnavn: Steinmur

rundt Botsfengselet

Beskrivelse: Muren omkranser hele Oslo fengsel, avdeling A. Trånbygningen, direktørboligen og presteboligen ligger utenfor muren.



Elementnr: 3

Elementnavn: Allé

Beskrivelse: Alléen fra Grønlandsleiret er hovedadkomsten til avdeling A, "Botsfengselet".



Elementnr: 2

Elementnavn: Portstolper i alléen mot Botsfengselet

Beskrivelse: To portstolper i stein i alléen mot avdeling A.



Mur rundt fengselet. Foto: Jaro Hollan. Opphavsrett: Jaro Hollan.



Eldre bilde av Avdeling A, "Botsfengselet". Foto: Wilse.



Avdeling A, "Botsfengselet" sett fra Avdeling B. Foto: Jaro Hollan. Opphavsrett: Jaro Hollan.

Byantikvarens kart for Oslo fengsel. Opphavsrett: Byantikvaren, Oslo kommune.



Botsfengselet med hageanlegg. Opphavsrett: Statsbygg.



Inngang avd A. Tårnbygget Foto: Jaro Hollan. Opphavsrett: Jaro Hollan.



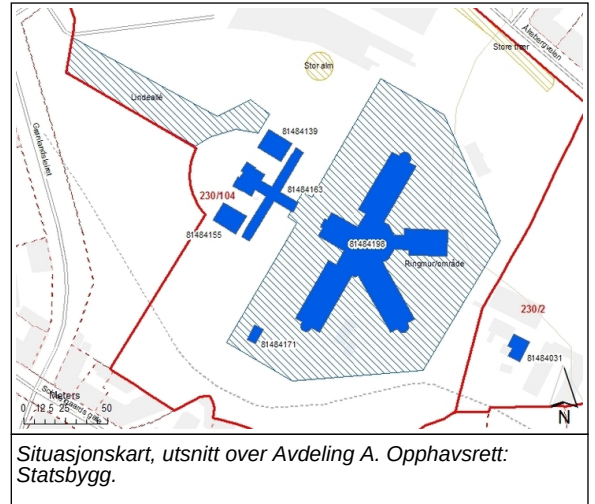
Avdeling A i forgrunnen. Avdeling B og C bakenfor. Foto: Oslo fengsel. Opphavsrett: Oslo fengsel.



Situasjonskart, utsnitt over Avdeling B. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	KRIM.OMSORG. REG. ØST
GAB nr:	081484198
Gnr/bnr:	230/104
Oppført:	1844 - 1851
Byggherre:	Justisdepartementet
Arkitekt:	Heinrich Ernst Schirmer
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Regulert: Området (antagelig det utenfor murene, chpe 04.01.10) er regulert til friområde (park) og spesialområde (bevaring).
Vernestatus:	Administrativt fredet - registrert i Fortidsminneforeningens årbøker 1933 og 1934. Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

**Sammendrag bygningsbeskrivelse**

Fengselsbygningen består av en sentralhall og fem fløyer: Tre cellefløyer, en verkstedsfløy og en administrasjonsfløy. Administrasjonsfløyen med klokketårnet ruver i bygningens forgrunn, mens de fire øvrige fløyene stråler ut fra sentralhallen som en vifte.

Hver av cellefløyene har 14 celler på hver side i tre etasjer, i alt 84 celler i hver fløy. Cellene har rommål på 25 m³. Kjellerrommene under cellefløyene har rommet variert funksjoner: Fyrrom, vaskeri, verksteder, smie, lagerrom og badeavdeling.

I enden av hver cellefløy var det opprinnelig luftegårder med stråler for individuell lufting. Fra et halvsirkelformet rom i cellefløyens første etasje var det én dør ut til hver luftestråle. Taket over det halvsirkelformete rommet fungerte som en inspeksjonsplattform og hadde utgang fra cellefløyens andre etasje.

Fengselsbygningen er oppført i upusset rød tegl, og er i fire etasjer/tre etasjer og høy kjeller. Cellefløyene har saltak tekket med falsete metallplater. Administrasjonsfløyens tårn er med flatt tak.

Bygningen er blanding av nygotisk og nyromansk stil.

Bygningen har gjennomgått flere endringer. Under en større ombygging på 1970-tallet ble samtlige cellevinduer og -dører er skiftet ut. I cellefløyene, som opprinnelig var åpne mellom de tre etasjene fra sentralhallen og ut til gavlveggen ble det lagt helt gulv i hver etasje og stengt av inn mot sentralhallen. Enkelte originale vinduer og dører i bygningen er bevart.

En kirke ble bygget i tilknytning til sentralhallen i 1886-1887.
På 1970-tallet ble celleområdene bygget om og dører og vinduer skiftet ut og forstørret.

Sammendrag bygningshistorie

I 1886 - 1887 ble det oppført en kirkebygning i tilknytning til sentralhallen mellom østre og nordre fløy. Kirketilbygget er i samme høyde som sentralhallen. Kirkerommet lå i tilbyggets tredje etasje, tilsvarende fengselets tredje og fjerde etasje. I 1950-51 ble det gamle kirkeorgelet fra Akershus landsfengsel montert i Botsfengselets kirke. I tilbyggets 1. og 2. etasje lå bl.a verkstedrom, skolerom og mottaksceller. Kirken er bygget om til biblioteket og gymsal.

I 1934 stod bygningens femte fløy, verkstedsfløyen, ferdig.

I enden av hver cellefløy var det opprinnelig luftegårder i stråleform.
Bygningen har gjennomgått flere endringer.

Under en større ombygging på 1970-tallet ble samtlige cellevinduer og -dører er skiftet ut. I cellefløyene, som opprinnelig var åpne mellom de tre etasjene fra sentralhallen og ut til gavlveggen ble det lagt helt gulv i hver etasje og stengt av inn mot sentralhallen.

I 1912 fikk bygningen nytt varmeanlegg: To støpejernskjeler i hver fløy med ledninger og radiatorer.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare fengselsbygningen som er den sentrale delen av det opprinnelige botsfengselet.
Begrunnelse:	Fengselsbygningen ligger i anleggets sentrum og på tomtens høyeste punkt. At dette er botsfengselets hovedbygning understrekes både av den ruvende utformingen og plasseringen.
Omfang:	Fredningen omfatter bygningens eksteriør. Interiør: Fredningen omfatter sentralhallen og opprinnelig planløsning i cellegangene i en av fløyene som velges ut etter nærmere vurdering.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

BYGNING 8383 Avd. A/Botsfengselet (blokk A,B,C,D,E,M)

Kompleks 2571 OSLO FENGSEL



Oslo fengsel avdeling A. Opphavsrett: Oslo fengsel.



Botsfengselets hovedinngang i E-fløyen. Opphavsrett: Statsbygg.



Botsfengselet, avdeling A sett fra avdeling B mot vest. Verkstedsfløyen fra 1934 er midt i mot, en cellefløy ut til hver side og klokketårnet på E-fløyen i bakgrunnen. Foto: Jaro Hollan. Opphavsrett: Jaro Hollan.



I enden av hver cellefløy var det luftestråler i vifteform for individuell lufting av innsatte. Opphavsrett: Statsbygg.



Kirken som ble bygget til sentralhallen i 1886-1887.
Opphavsrett: Statsbygg.



E-fløyen med klokketårn og den sørlige cellefløyen. Opphavsrett: Statsbygg.



Sentralhallen mot cellefløy. Opprinnelig var det åpent mellom sentralhallen og hver av de tre cellefløyene, og også mellom hver etasje i cellefløyene.
Opphavsrett: Statsbygg.



Sentralhallen med gallerier i hver etasje. Opphavsrett: Statsbygg.



Veggen som lukker sentralhallen fra cellefløyen. Opphavsrett: Statsbygg.



En av cellene. Hver celle var på 25m³. Opphavsrett: Statsbygg.



Celle mot gangen. Fengslet fikk sentralfyr og cellene radiatorer i 1912. Opphavsrett: Statsbygg.



Vinduet i enden av cellefløyen. Utenfor var plattform for inspeksjon av lufting i luftestrålene nedenfor. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 8388 Barnehage, stall bak direktørboligen (BYGG H)

Kompleks 2571 OSLO FENGSEL

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	KRIM.OMSORG. REG. ØST
GAB nr:	81484163
Gnr/bnr:	230/104
Oppført:	
Byggherre:	Justisdepartementet
Arkitekt:	Heinrich Ernst Schirmer.
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Ikke registrert: null
Vernestatus:	Administrativt fredet - registrert i Fortidsminneforeningens årbøker 1933 og 1934.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Uthusbygning på rundt 250 m2 i en og en halv etasje. Oppført i rød tegl. Tilsvarende bygning på andre siden av tunnelen, bak presteboligen.

Sammendrag bygningshistorie

Muligens opprinnelig stallbygning. Er i dag innvendig bygd om til barnehage.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare stallen tilhørende direktørboligen som en del av helheten i det opprinnelige fengselsanlegget.
Begrunnelse:	Stallen ligger i tilknytning til direktørboligen.
Omfang:	Fredningen omfatter eksteriøret.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning



Den opprinnelige stallen bak direktørboligen er barnehage. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	KRIM.OMSORG. REG. ØST
GAB nr:	081484155
Gnr/bnr:	230/104
Oppført:	1844 - 1851
Byggherre:	Justisdepartementet
Arkitekt:	Heinrich Ernst Schirmer
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	Fengsel
Regulering:	Regulert: null
Vernestatus:	Administrativt fredet - registrert i Fortidsminneforeningens årbøker 1933 og 1934.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Bolig i rød tegl, én etasje med innredet loft og kjeller.

Barnehagen var opprinnelig direktørbolig, og ligger til høyre for hovedinngangen til avdeling A. Direktør og presteboligen var like med 7 rom, hvorav 2 på kvisten, og kjøkken, samt kjeller og uthus.

Eksteriørmessig fremstår boligen som opprinnelig. Rominndelingen er lite endret, og en del originalt interiør er bevart (listverk, dører, paneler, trapper). Himlingen er senket.

Sammendrag bygningshistorie

Bygningens opprinnelige funksjon var som direktørbolig. Den er i dag i bruk som barnehage.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare bygningen som er en del av det opprinnelige botsfengselet.
Begrunnelse:	Direktørboligen er ligger i anleggets forgrunn. Speilvendt av presteboligen utgjør de en del av symmetrien i anlegget. Plasseringen understreker direktørens posisjon.
	Bygningen er administrativt fredet.
Omfang:	Fredningen omfatter eksteriør.
	Interiør: Fredningen omfatter planløsning, opprinnelige brystpaneler, dører listverk og ev. takrosetter og gesimer som muligens ligger over himlingen.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning



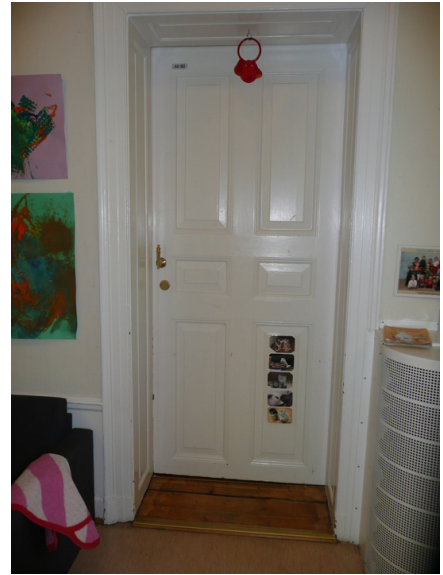
Tidligere direktørbolig. Opphavsrett: Statsbygg.



Barnehagen sett fra klokketårnet. Foto: Statsbygg Opphavsrett: Statsbygg.



Opprinnelig brystpanel. Opphavsrett: Statsbygg.



Opprinnelige dører. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 8400 Fengselssykehuset/Avd. C

Kompleks 2571 OSLO FENGSEL

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	KRIM.OMSORG. REG. ØST
GAB nr:	81484104
Gnr/bnr:	230/2
Oppført:	1938
Byggherre:	
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Regulert: null
Vernestatus:	Annet vern: Gul liste

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Bygning i tre etasjer, med loft og kjeller, oppført av murstein og tekket med skifer. Grunnflaten er 310 m². Bygningen ble innvendig ombygd fra bolig- og kontorformål til sykehus i 1930-årene.

Sammendrag bygningshistorie

Bygningen var opprinnelig direktørbolig og administrasjon for Christiania Actiebryggeri. Da eiendommen gikk over til fengselsformål ble bygningen tatt i bruk som fengselssykehus og fungerte som dette frem til

Vern

Formål: Formålet med vernet er å bevare bygningen opprinnelig oppført for Christiania Actiebryggeri som også forteller fengselshistorie om arbeidsdrift og helse.

Begrunnelse: Da Christiania Actiebryggeri ble overtatt til fengselsformål ble bryggeriets direktørbolig omgjort til fengslets sykehus. Bygningen forteller både bryggeri- og fengselshistorie og er oppført på Oslo byantikvar sin "Gul liste".

Omfang: Eksteriør.

Vernekategori: Verneklasse 2, bevaring



Opprinnelig direktørbolig og administrasjon for bryggeriet, senere fengselssykehus og i dag fengselets avd. C, Stifinnern. Opphavsrett: Statsbygg.



Fasade mot sør. Foto: Statsbygg Opphavsrett: Statsbygg

BYGNING 8385 Potetkjeller

Kompleks 2571 OSLO FENGSEL

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	KRIM.OMSORG. REG. ØST
GAB nr:	81484171
Gnr/bnr:	230/104
Oppført:	1877 - 1877
Byggherre:	Justisdepartementet
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Ikke registrert: null
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Potetkjelleren er oppført i gråstein med overbygg i tegl og tre. Kjelleren er delt i to rom, ett til poteter og ett til grønnsaker. Grunnflaten er rundt 50 m2.

Potetkjelleren er plassert nær enden av den søndre fløy.

Sammendrag bygningshistorie

Potetkjelleren ble oppført i 1877 til lagring av poteter og grønnsaker. Brukes i dag som lagerrom.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare bygningen som er en del av det opprinnelige botsfengselet.
Begrunnelse:	Potetkjelleren ble oppført til Botsfengselet, og forteller om matauk ved anlegget.
Omfang:	Fredningen omfatter bygningens eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning



Potetkjeller. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 8397 Smie (bygg H)

Kompleks 2571 OSLO FENGSEL

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	KRIM.OMSORG. REG. ØST
GAB nr:	081484031
Gnr/bnr:	230/2
Oppført:	
Byggherre:	Christiania Actiebryggeri
Arkitekt:	Ukjent
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Regulert: null
Vernestatus:	Annet vern: Gul liste.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Smie i en etasje oppført i rød tegl og tekket med bølgeblekk. Originalt interiør. Opprinnelig størrelse var 104 m², men er i dag bygget ut til rundt 260m². Antagelig er arealene utvidet med eldre gamle boder og garasjer.

Sammendrag bygningshistorie

Bygningen ble oppført som smie for bryggeriet og har fortsatt samme funksjon.

Vern

Formål:	Formålet med fredningen er å bevare noen av bygningene oppført for Christiania Actiebryggeri som også forteller fengselshistorie om arbeidsdrift og helse.
Begrunnelse:	Da Christiania Actiebryggeri ble overtatt til fengselsformål ble bryggeriets smie sammen med snekkerverkstedet (opprinnelig stallen) en del av fengselets arbeidsdrift.
Omfang:	Fredningen omfatter smias eksteriør og interiør med originale interiørelementer.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning



Interiør fra smia. Opphavsrett: Statsbygg.



Grua. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 8397 Smie (bygg H)

Kompleks 2571 OSLO FENGSEL



Smia Opphavsrett: Statsbygg

BYGNING 8382 Stallen bak presteboligen (bygg I)

Kompleks 2571 OSLO FENGSEL

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	KRIM.OMSORG. REG. ØST
GAB nr:	81484163
Gnr/bnr:	230/2
Oppført:	
Byggherre:	Justisdepartementet.
Arkitekt:	Heinrich Ernst Schirmer.
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Ikke registrert: null
Vernestatus:	Administrativt fredet - registrert i Fortidsminneforeningens årbøker 1933 og 1934.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Uthus-/stallbygning på rundt 250 m² i en og en halv etasje, i rød tegl. Tilsvarende bygning på andre siden av tunnelen/bak direktørboligen.

Bygningen rommer et bad med eldre original varmtvannbereder og dusj.

Sammendrag bygningshistorie

Bygningens opprinnelige funksjon var muligens som stall. Den har også rommet bad, men uvisst for hvem. Bygningen står i dag tom.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare stallen tilhørende presteboligen som en del av helheten i det opprinnelige fengselsanlegget.
Begrunnelse:	Stallen ligger i tilknytning til presteboligen. Den er eksteriørmessig godt bevart. I tillegg har den et intakt bad med dusj og varmtvannsbereder, trolig fra tidlig på 1900-tallet.
Omfang:	Fredningen omfatter bygningens eksteriør. Vern av badet skal vurderes nærmere.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning



Stallen bak presteboligen. Opphavsrett: Statsbygg.



Stallen rommer et bad. her en original varmtvannsbereder. Opphavsrett: Statsbygg.



Eldre, originale kraner. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 8390 Tårnbygget (bygg F)

Kompleks 2571 OSLO FENGSEL

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	KRIM.OMSORG. REG. ØST
GAB nr:	81484163
Gnr/bnr:	230/104
Oppført:	1844 - 1851
Byggherre:	Justisdepartementet
Arkitekt:	Heinrich Ernst Schirmer
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Regulert: null
Vernestatus:	Administrativt fredet - registrert i Fortidsminneforeningens årbøker 1933 og 1934.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Tårnbygningen er en portbygning i rød tegl og tre etasjers høyde. Bygningen har to tvillingtårn med tårnrom som utgjør en fjerde etasje. Tårnene har lave pyramidetak og innredet loft. Etasjene i den symmetriske bygningen har ulike vinduer mot hovedadkomsten. Bygningern har en original smijernslykt ved inngangen til fengslet.

Inngangen til avdeling A, Botsfengselet, går gjennom tårnbygningen. Bygningen ligger mellom direktør- og presteboligene. Opprinnelig ble bygningen omtalt som Portbygningen og var bolig for ansatte, bla. forvalter, vaktmester, portner med tilsammen 13 rom og 4 kjøkken.

Bygningen var i bruk som bolig frem til 1995 da det ble oppdaget hussopp.

Flere av bygningens interiører er strippet ned til tegelsteinsveggene på grunn av hussoppsantering. En rekke bygningdetaljer som trappeløp, dører, gerikter, listverk og takrosetter, samt himlinger og trukne gesimser er imidlertid fortsatt bevart. Det samme er den opprinnelige planløsningen.

Sammendrag bygningshistorie

Bygningen ble oppført som en del av Botsfengslet og stod ferdig i 1851. Den har hele tiden fungert som bolig for ansatte ved fengselet. Under rehabilitering av fengselet 1995 - 2000 ble det oppdaget angrep av hussopp og omfattende sanering ble igangsatt. Bygningen står i dag tom.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare bygningen som er en del av det opprinnelige botsfengselet.
Begrunnelse:	Tårnbygningen er en sentral del av helheten i fengselsanlegget. Som en hovedportal troner den over all trafikk til og fra fengselet. Bygningen har bevart flere verdifulle interiørelementer.
Omfang:	Bygningen er administrativt fredet. Fredningen omfatter eksteriør. Interiør: Fredningen omfatter videre planløsning og opprinnelige, dører listverk, takrosetter og gesimser.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning



Tårnbygget er hovedinngangen til Avd. A Opphavsrett: Statsbygg.



Tårnbygget sett fra direktørboligen/barnehagen. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 8390 Tårnbygget (bygg F)

Kompleks 2571 OSLO FENGSEL



Tårnbygget og alleen ned til Grønlandsleiret sett fra klokketårnet Foto: Statsbygg Opphavsrett: Statsbygg



Innvendig dør i bygningens 1. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.



Vindu som vender mot direktørboligen i bygningens 1. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.



Vindu som vender mot direktørboligen i bygningens første etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 8390 Tårnbygget (bygg F)

Kompleks 2571 OSLO FENGSEL



Innvendig trapp. Opphavsrett: Statsbygg.



Vindu som vender mot hovedadkomsten fra Grønlandsleiret i bygningens 2. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.



Takrosett i ett av tårnbygningens rom. Opphavsrett: Statsbygg.



Vinduer som vender mot hovedadkomsten i ett av bygningens to tårnrom (4. etg.). Opphavsrett: Statsbygg.